

Dragi prijatelji,

za nama je još jedna kalendarska godina i godina djelovanja Hrvatsko-češkoga društva.

Na godišnjoj ćemo skupštini razmotriti rezultate našega rada, što je ujedno i prilika za isticanje novih zamisli.

Stoga, očekujemo i vaše sudjelovanje.

Treba li reći da smo od osnutka društva pred tri godine, uporno djelovali na okupljanju članstva i njegovu vezivanju uz konkretne programe ?

Da trud nije bio uzaludan svjedoči i uspjeh Dana češke kulture, koji je privukao niz članova društva i u organizacijske poslove na njihovoj pripremi.

Zato želimo i ubuduće što više zajedničkoga druženja.

Predsjedništvo

P O Z I V

Na temelju članka 14. Statuta Hrvatsko-češkoga društva, sazivam 4. redovitu

GODIŠNJU SKUPŠTINU HRVATSKO-ČEŠKOGA DRUŠTVA

dana **26.02.1995.** (nedjelja)
u 10 sati prije podne,
Zagreb, Dolac 1/II
prostorije Češke besede

Predlažem sljedeći

DNEVNI RED:

1. Otvaranje Skupštine i uvodna riječ predsjednika
2. Izvešća:
 - a) o radu Predsjedništva u razdoblju između dviju Skupština (27.02.1994.- 26.02.1995.)
 - b) Financijsko izvješće i završni račun za 1994. godinu
3. Izvješće Nadzornog odbora
4. Rasprava o izvješćima
5. Plan rada za 1995. godinu
6. Plan proračuna za 1995.g.
7. Pitanja i prijedlozi

Predsjednik:
dr. Zorislav Bobuš, s.r.

Upozoravamo članove da je ovo službeni poziv na godišnju skupštinu, pa molimo što veći odziv!

SADRŽAJNI PRIJEDLOZI GOSPODARSKE SEKCIJE

Odlukom Predsjedništva, vođenje gospodarske sekcije preuzeo je g. *Duško Borský*, dipl.ing. u mirovini. Očekujemo da će njegovo dobro poznavanje suvremene gospodarske problematike i značajno iskustvo pridonijeti sadržajnijem i sistematičnijem radu ove sekcije, oko koje valja okupiti što veći broj ljudi, zainteresiranih za gospodarske odnose Hrvatske i Češke, te pokrenuti korisne aktivnosti. Pomagat će mu *Nataša Čugurović*, studentica Ekonomskog fakulteta.

U nazočnosti većeg broja naših članova, gospodarskih znalaca i poduzetnika, sekcija se sastala 24. siječnja o.g. U dužem, vrlo sadržajnom razgovoru ukazano je na sljedeće *moгуće pravce djelovanja*.

1. Utvrditi koji su članovi Društva voljni raditi u sekciji i pozvati ih na suradnju.

2. Sačiniti adresar poduzeća u Hrvatskoj koja imaju poslovne veze s Češkom kao i adresar hrvatskih predstavništava u Češkoj, i to uz pomoć veleposlanstava i gospodarskih komora obiju zemalja. Svrha je pomoć poslovnim ljudima u proširivanju suradnje i uspješnijem nastupu na tržištima.

3. Ponovno aktualizirati izdavanje publikacije s uputama o poslovanju, ulaganju kapitala i općenito trgovini, odnosno izvozu i uvozu u objema zemljama.

4. Sačiniti popis prevoditelja, usluge kojih se mogu koristiti u kontaktima i poslovanju s češkom stranom.

5. Pripremati kalendar gospodarskih manifestacija u Češkoj i Hrvatskoj koji bi se mogao povremeno izdavati, dvo ili tromjesečno.

6. Zatražiti od nadležnih organa i institucija u Češkoj i Hrvatskoj da dostavljaju društvu što više propagandnog materijala iz oblasti gospodarstva.

7. Predložiti Predsjedništvu društva rabavu opreme koja bi se koristila za zradu baze gospodarskih podataka te spitati mogućnost stvaranja servisa koji bi

pružao usluge zainteresiranim poduzećima i institucijama.

Za realizaciju ovih zaključaka, prema mišljenju članova sekcije, trebat će znatna financijska sredstva. Zbog toga je neophodno utvrditi interes poduzeća koja bi u tome mogla participirati i koja bi za uzvrat dobivala potrebne usluge i informacije.

Svaku daljnji prijedlog glede rada sekcije i potreba u oblasti kojom se ona bavi, je svakako dobro došao.

Pozivamo stoga zainteresirane članove da nam se pridruže odnosno da animiraju i druge poduzetnike iz kruga svojih prijatelja i poznanika.

Obratite se izravno voditelju sekcije (g. Duško Borský, tel. 01/ 216-186).

OSVJEŽENA SEKCIJA ZA KULTURU

Na svome sastanku, održanom 31. siječnja o.g., Sekcija za kulturu je prihvatila plan svoga djelovanja u sljedećem razdoblju. Već 14. veljače organizirana je *Večer posvećena uspomeni na nedavno preminulog Franju Paulika*. Gosti su bili glazbena kritičarka Jagoda Martinčević, tenor Krunoslav Cigoj uz klavirsku pratnju prof. Dalibora Paulika. Nadalje, u ožujku se planira ponovni susret s ing. Zvonimirom Nekićem i *projekcija diapozitiva Praga*. Na temelju do sada uspostavljenih kontakata s nizom predavača, utvrdit će se *točan plan i termini predavanja*, po svemu sudeći vrlo zanimljivih. Zamišljeni su i *vedri susreti članstva*, primjerice uz češke viceve, koji će omogućiti redovitije okupljanje, bolje međusobno upoznavanje, druženje, razmjenu misli i ideja, te napokon suradništvo u osmišljavanju i ostvarivanju zajedničkoga programa. Sekcija je predložila, a Predsjedništvo imenovalo, novog voditelja i njegovog zamjenika. To su naši uvaženi članovi prof. *Mate Relja* i g. *Juraj Moččan*.

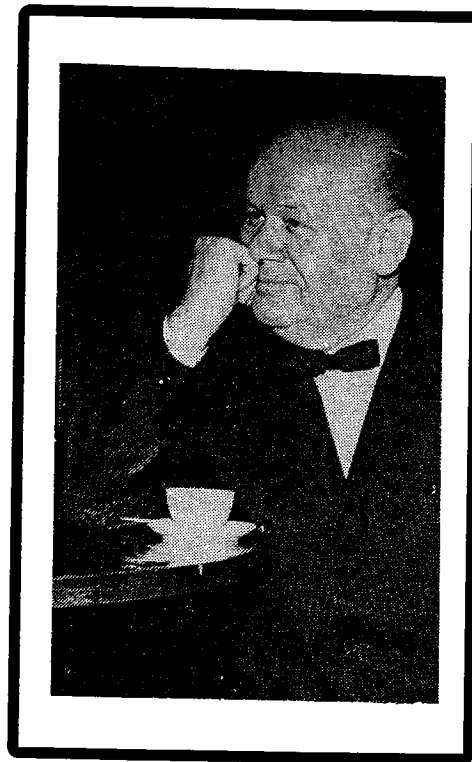
In memoriam

FRANJO PAULIK (05.11.1920. - 10.01.1995.)

Umro je Franjo Paulik, utihnulo je srce besmrtnog Vašeka iz Smetanine Prodane nevjeste Scenu Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu napustio je čovjek, pjevač i glumac s prebogatom kazališnom karijerom, koji je punih 50 godina bio vjeran svojoj matičnoj kući i stvorio čitav niz antologijskih uloga u kojima je bio nenadmašiv.

Pjesmu je prigrlio već u ranoj mladosti, u Virovitici. Njegov otac i majka, oboje porijeklom iz Končanice kraj Daruvara, i sva njihova djeca, uvijek su rado i mnogo pjevali. U sedamnaestoj godini Franjo je počeo studirati pjevanje kod R. Zupana i prof. Vrbanića. "Taj Pemac Paulik ima zlatan sluh", govorilo se već 1941. godine za njegovih prvih nastupa u HNK.

Ulogu Vašeka - da ovom prigodom spomenemo samo jednu od mnogih, ali njemu sigurno najdražu - pjevao je više od 1500 puta, ili u cijeloj opernoj postavi ili na koncertnim izvedbama. Prigodom 400. izvedbe Prodane nevjeste na sceni HNK 1984. godine Paulik je primio spomen-plaketu praškog Narodnog kazališta a odlikovan je i Smetaninom medaljom koja se dodjeljuje samo izuzetnim interpretima djela tog slavnog češkog skladatelja. Uz to je dobitnik nagrade Milke Trnine, Josipa Slavenskog, Skupštine grada Zagreba i mnogih drugih. Paulik je uvijek davao prednost slavenskom repertoaru i suvremenim hrvatskim autorima. Pjeskali su mu u milanskoj Scali, londonskom Covent Gardenu, u Parizu, Tokiju, Kairu, Bratislavi, Brnu, Pragu. Angažman mu je nudio i njujorski Metropolitan. No, Paulik je ostao vjeran Zagrebu i njegovoj opernoj kući.

Franjo Paulik je pjevao prije tri godine na utemeljiteljskoj skupštini Hrvatsko-češkoga društva i jedan je od njegovih prvih članova. Bezbroj puta je bez naknade nastupio i na priredbama zagrebačke Besede.

Francek, kako je on sam tražio da ga zovemo, bio je uvijek veseo, nasmijan, spreman za razgovor, šalu, dosjetku, zadirkivanje. Bio je prijatelj, čovjek kojega su, bez pretjerivanja se može reći, svi voljeli, ali i visoko cijenili. Rastanak sa sjajnim tenorom i izvrsnim glumcem teško je pao ne samo njegovoj obitelji, matičnom Hrvatskom narodnom kazalištu, već i čitavoj hrvatskoj javnosti, posebno kulturnoj za koju je to nenadomjestiv gubitak.

Na Franju Paulika dužni smo sačuvati trajno sjećanje. (bg)

WHO IS ZEMAN ?

Kipar *Josip Zeman*, koji ove godine proslavlja 40. obljetnicu umjetničkog rada, uvršten je u švicarsku ediciju WHO IS WHO IN INTERNATIONAL ART - LES GRANDES ET NOUVEAUX NOMS DU MONDE ARTISTIQUE D'AUJOUR'HUI (Tko je tko u međunarodnoj umjetnosti - Velika i nova imena svjetske umjetnosti danas). U ovo izdanje 1994/95, na 532 luksuzno opremljene stranice, uvrštene su galerije, likovni kritičari i mnoge kulturne ustanove.

KRSTINIĆ U CRIKVENICI

Od 27. siječnja *Boris Krstinić*, umjetnički fotograf iz Zagreba, član našega društva, izlaže svoje radove u Crikvenici. Izložba pod nazivom *Venecijanski karneval* nakon 10. veljače seli u Senj, Novi Vinodolski i u Rijeku. Gospodin Krstinić je dosada izlagao na nizu izložbi u zemlji i inozemstvu, a dobitnik je i nekoliko nagrada (Split, 1985. i 1987.; Zagreb, 1988.). U posljednje tri godine intenzivno se bavi video zapisima, te snima video spotove.

IZLOŽBA LIBUŠE KIRAC

Zagrebačka grafičarka, *Libuša Kirac*, članica našega društva, uspješno je započela ovu godinu. U siječnju je zagrebačkoj publici predstavila svoje radove u galeriji "Nikola Tesla", a već sredinom veljače otvara se njena izložba u Crikvenici. Osim toga, u Velikoj Gorici će javnosti biti predstavljena knjiga Miljenka Muršića *Uvod u erotsku književnost* koju je ilustrirala gđa. Kirac, a pri tom će biti izloženi i originalni crteži. Inače, Libuša Kirac se još bavi keramikom i oblikovanim designom.

PROMJENA NA VRHU ORGANIZACIJE INVALIDA

U novu godinu Savez organizacija invalida Hrvatske ulazi s novim predsjednikom i - starim problemima. Novi je predsjednik *dr. Zorislav Bobuš*, kojem od srca želimo da bude uspješan i riješi barem dio teškoća te organizacije.

75. ROĐENDAN PROF. MATUŠEKA

Profesor *Josef Matušek* iz Daruvara, autor knjige *Česi u Hrvatskoj*, promociju koje smo priredili u Zagrebu tijekom *Dana češke kulture*, napunio je 1. veljače ove godine 75 godina života. Rođen je u Končanici kod Daruvara. Za vrijeme II. svjetskoga rata (od 1941. g.) radio je kao učitelj u Boku kod Siska, poslije rata u Brestovcu, a zatim u Daruvaru, gdje je kao profesor književnosti predavao na gimnaziji. Od 1960. djelovao je na pedagoškoj akademiji u Pakracu, a 1967.g. postaje direktorom NIU *Jednota* u Daruvaru i glavnim urednikom lista *Jednota*, tjednika češke manjine u Hrvatskoj, koji uređuje do umirovljenja 1980.godine. Bio je i dugogodišnji predsjednik Saveza Čeha i Slovaka. Autor je čitanki i udžbenika češkog jezika, bavio se prevodilaštvom, a surađivao je i s češkim i slovačkim listovima.

Poviješću Čeha u Hrvatskoj bavi se od 1949.g., a intenzivnije od 1967.g. Objavio je više znanstvenih radova od kojih se posebno ističu samostalne publikacije: *200 godina zajedno, Česi u Hrvatskoj*, te prilozi *Česi i Slovaci u Lipovljanima, Česi u Zagrebu* *Povjesničaru, pjesniku, publicistu - našem članu, prof. Matušku, srdačno čestitamo!*

VIJESTI IZ ČEŠKE

IZ NOVOGODIŠNJEG GOVORA PREDSDJEDNIKA HAVELA

U novogodišnjem obraćanju naciji, predsjednik Češke republike *Václav Havel* govorio je o mnogim aktualnim pitanjima u životu te zemlje. Izdvajamo dvije njegove misli koje se odnose na međunarodne odnose.

- Dobrim Česima nisu nikada postali oni koji su se, gledajući samo svoje češke stvari, zatvorili u sebe i zaboravili okolni svijet. Najbolji Česi su uvijek bili češki Europljani.

- Približava se pedeseta godišnjica završetka drugog svjetskog rata. Međunarodna zajednica trebala bi se tom prilikom podsjetiti da taj rat definitivno spada u povijest, da patnje i iskustva koja je donio tolikim narodima, doduše ne smiju nikada biti izbrisana iz našeg sjećanja, ali da nema smisla politički se na njega vraćati i ponovno puštati u međunarodnu politiku i međunarodno pravo demone koje je taj rat izazvao. Jednom već svemu tome mora doći kraj. Kao što se Europa ne bi trebala dijeliti na male i velike, na moćne i manje moćne, tako se isto ne bi više trebala dijeliti ni na davne pobjednike i davne poražene, ni na davne žrtve i davne tlačitelje. Njezina nada nije u njezinoj prošlosti, već u njezinoj budućnosti.

PISMO KARDINALA VLKA

Božićni pozdrav, svojoj braći u biskupskoj službi, uputio je praški nadbiskup, kardinal *Miloslav Vlk*. U pismima kardinalu *Vinku Puljiću* (Sarajevo) i kardinalu *dr. Franji Kuhariću* (Zagreb), ističe da je čitava katolička crkva svjesna teškog stanja pučanstva u Bosni i Hercegovini, te da je uvjeren kako će ne samo ljudskim snagama, već uz božju pomoć biti svladana mržnja i zlo.

PAPA USKORO U ČEŠKOJ I SLOVAČKOJ

Sveti otac papa *Ivan Pavao II.* - prema vijestima češkog tiska - posjetit će Češku republiku od 20. do 22. svibnja ove godine. Papa će boraviti u Pragu i posjetiti Olomouc, gdje će biti kanoniziran *Ivan Sarkander*.

U srpnju (1. i 2.07.1995.) papa će posjetiti Slovačku. Služit će sv. mise u hodočasničkim središtima *Šaštín* i *Levoča*.

EKOLOŠKE OZNAKE

Češki institut za zaštitu okoliša priprema označavanje ekoloških proizvoda. Kriteriji su: sastav materijala, potreba za energijom u proizvodnji, način uporabe i mogućnost uklanjanja odnosno reciklaže. Oznaka neće značiti da je proizvod posve ekološki čist, nego da ima osjetno manje opterećenje za okoliš.

DR. GRANIĆ U PRAGU

Hrvatski ministar vanjskih poslova, *dr. Mate Granić*, boravio je u svom prvom službenom posjetu u Republici Češkoj 9. i 10. veljače o.g., a na poziv češkog kolege, ministra vanjskih poslova *Josefa Zielenieca*. *Dr. Granić* se susreo tijekom svog boravka u Pragu i s predsjednikom zastupničkog doma češkog Parlamenta *Milanom Uhdeom*, ministrom obrane *Vilemom Holanom* i potpredsjednikom Vlade *Janom Kalvodom*. Prema novinskim izvješćima, već za sljedeći tjedan dogovoren je posjet češkog ministra obrane Hrvatskoj.

Na konferenciji za novinare, *dr. Granić* je kazao da se razgovaralo o gospodarskim reformama, bilateralnoj suradnji i odluci Hrvatske da ne produlji mandat UNPROFOR-u. Na pitanje o ulozi češke manjine u ratu u Hrvatskoj *dr. Granić* je rekao: *češka manjina je imala častnu ulogu u obrani svoje domovine od agresije. Hrvatska je spremna zaštititi sva prava Česima i drugim manjinama koje žive u Hrvatskoj u sklopu najviših europskih standarda.*

ZABILJEŽILI SMO

NAFTOVODOM U ČEŠKU

Unatoč hrvatskoj odluci o otkazu gostoprimitstva UNPROFOR-u, pratimo ohrabrujuće vijesti o ostvarivanju ekonomskog sporazuma s pobunjenim Srbima, kao što je i nedavno ponovno puštanje u funkciju dijela naftovoda od Rijeke prema mađarskoj granici. Tim će putem poteći nafta prema zainteresiranim korisnicima u Mađarskoj, Češkoj i Slovačkoj. Pridodamo li tome i vijest o sve većem odvijanju prometa auto cestom do Lipovca, te navještaj otvaranja željezničkog prometa prema istočnoj hrvatskoj granici i jugu, ta, druga faza mirne reintegracije okupiranih područja u hrvatski pravni poredak, kako kažu hrvatski političari, budi nadu u bolje sutra.

UNPROFOR

Kad već govorimo o odlasku UNPROFOR-a, nije na odmet spomenuti i djelovanje njegovih pripadnika iz Češke. U svom izvješću o blagdanu Svih svetih, novinar Stanko Ferić (Večernji list, 8.11.1994.) kaže: *Jedini pozitivan primjer jest odlazak izaslanstva prognanika zbrinutih u Ličko-senjskoj županiji na groblje u okupiranoj selu Dabru. Posjet groblju i susret s Hrvatima koji još žive u tome selu besprijekorno je organizirao češki bataljun UNPROFOR-a.*

ZAJEDNO PROTIV SMOGA

Češke elektrane na smeđi ugljen nemaju uređaja za pročišćavanje dimnih plinova, pa se zimi često pojavljuje smog u sjevernim dijelovima Bavorske. Stoga je ugovorom o zaštiti okoliša u pograničnom području, kojega su zaključili češko savezno elektroprivredno poduzeće (ČEZ) i njemačko elektroprivredno poduzeće Bayernwerk AG iz Münchena, predviđeno zajedničko djelovanje. Tako će se zimi

smanjiti opterećenja termoelektrana u sjevernoj Češkoj, a nastali manjak energije pokrit će njemački partner. Češka će pak strana energiju vratiti u povoljnijim vremenskim uvjetima u jednakoj količini.

KONČAR, ELKA - ČEZ

U jakoj međunarodnoj konkurenciji 15-ak svjetskih proizvođača transformatora, *Končar elektrodistribucija* iz Zagreba dobio je (i ugovorio s Češkom elektroprivredom ČEZ) posao vrijedan 2,85 milijuna DEM. Radi se o isporuci, montaži i puštanju u pogon trofaznog energetskog transformatora u roku od 19 mjeseci. Tvornica *Elka* je pak ugovorila isporuku kableske opreme u vrijednosti od otprilike 25 milijuna DEM.

KONCERTI

Zagrebačka koncertna dvorana *Vatroslav Lisinski*, na svom programu u veljači - 23. i 25. - ima koncertnu izvedbu *Jenufe* Leoša Janačka. Uz Simfonijski orkestar i Zbor HRT pod vodstvom dirigenta Nikše Bareze, nastupaju solisti *Praške državne opere*.

U subotu, 25. veljače, poslije koncerta je i razgovor s umjetnicima kojega vodi Mladen Raukar.

Prema programu Koncertne dvorane, u ciklusu *Crvena oktava*, održat će se 10. ožujka 1995. godine još jedan zanimljivi koncert. Na programu su Janačkova *Simfonieta* i *Glagoljska misa*. Dirigirat će Kazushi Ono, a uz Akademski zbor "Ivan Goran Kovačić", te soliste Biljanu Keserić i Ivicu Šarića, nastupit će gosti iz Češke - *Eva Dèpoltová*, sopran i *Jan Markvart*, tenor.

PROM - S.T.I.K.
unutarnja i vanjska trgovina,
graditeljstvo i usluge

HR - 41000 ZAGREB
IVANA ŠIBLA 9
TEL.: 01/683-929
TEL./FAX: 692-857

ODJECI DANA ČEŠKE KULTURE

DANI ČEŠKE KULTURE VELIKI DOPRINOS RAZVOJU ODNOSA HRVATSKE I ČEŠKE

- piše: ing. Josef Nedbal, savjetnik Veleposlanstva Češke republike u Zagrebu

Dani češke kulture u Hrvatskoj obuhvatili su čitav niz akcija kojima je svrha bila upoznati široku hrvatsku javnost s kulturom Češke republike, u širem kontekstu i sa suvremenim životom u Češkoj republici. Čitavu akciju pripremili su Hrvatsko-češko društvo, Veleposlanstvo Češke republike u Zagrebu i Međunarodni centar za usluge u kulturi. Suorganizatori su bili Savez Čeha u Hrvatskoj, Češka beseda u Zagrebu, Europski dom, Hrvatska kinoteka i mnogi drugi. Odabrane akcije snimljene su na video-traku koju će predstavnički ured koristiti u daljnjoj promidžbi češke kulture i Češke republike u Hrvatskoj.

Izložba "Međaši u povijesti češke države", postavljena u reprezentativnim prostorima Starogradske vijećnice, u povijesnoj jezgri Zagreba, veoma se pozitivno dojmila posjetitelja koji su prvenstveno isticali njezino izuzetno umjetničko oblikovanje, preglednost i dojmljivost prikaza pojedinih povijesnih događaja. Razgovori s gostima otvaranja Dana i s redovitim posjetiteljima potvrdili su da je izložba dostojno prezentirala Češku republiku.

Projekcije čeških cjelovečernjih filmova i kratkih filmova apsolutno praške FAMU, Kleina, Vyhnanové, Růžičke i Holandové, privlačili su pozornost javnosti u tolikoj mjeri da kapacitet dvorane nije bio dostatan. Privlačna je bila i priredba "Happening homage to Sudek" koja se usmjerila na prikaz djela J. Sudeka i njegova utjecaja na zagrebačke fotografe. Značajnu pozornost stručne i laičke javnosti privukla su predavanja Dušana Karpatskog "400 godina hrvatske litera

ture u Češkoj", te "Suvremena češka književnost" na kojima je sudjelovala i spisateljica Alexandra Berková, koja je slušatelje zaokupila i predstavljanjem svoga ukupnog književnog rada.

Treba istaći i uspješan posjet doc. dr. Ive Hlobila iz praškog Instituta za povijest umjetnosti, koji je održao zapaženo predavanje o zaštiti spomenika kulture u Češkoj nakon 1989. godine, te je tom prigodom uspostavio kontakte sa srodnim ustanovama u Zagrebu.

Veliko zanimanje izazvala su i predavanja prof. Matuška "Česi u Hrvatskoj", zatim Z. Prochaske "Tradicije češkog Sokola i hrvatskoga Sokola". Pod pokroviteljstvom hrvatskog esperantskog društva održan je seminar "Češki Nobelovac J. Seifert" na esperantu.

Dani češke kulture u Zagrebu završeni su koncertom glazbenog ansambla Carmina. Pred rasprodanim gledalištem češki su umjetnici predstavili svoje umijeće koje su slušatelji izuzetno dobro prihvatili. Oduševljene ovacije na završetku nastupa i vrlo pozitivne kritike u hrvatskim medijima bile su najbolje ocjene nastupa tog ansambla koji je u posljednji trenutak zamijenio prvobitno najavljenju Musicu bohemicu. Koncert toga ansambla u Daruvaru bio je opozvan, što je u određenoj mjeri nedostatak, izazvan organizacijskim nesporazumima između organizatora u Zagrebu, Češkom besedom, i Saveza Čeha.

Uz Dane češke kulture nadovezale su se slobodno izabrane akcije češke manjine u Daruvaru. Među njima treba posebno istaći razgovore čaka češke škole s književnikom F. Nepilom i postavljanje izložbe "Međaši u povijesti češke države". U Daruvaru je to izuzetno dobro prihvaćeno i ocijenjeno kao vrlo uspješno. Dužnosnici Saveza zatražili su, ako bi to bilo moguće, da izložba, nakon što posjeti sva planirana mjesta, bude vraćena u Daruvar i da posluži kao stalni postav za potrebe naše manjine, posebice učenike čeških škola. Veleposlanstvo je preporučilo da se udovolji tom zahtjevu.

U cjelini uzevši, Dani češke kulture u Hrvatskoj su bili vrlo uspješno predstavljanje i promidžba Češke republike. Omogućili su da se široka javnost, zahvaljujući, među ostalim, i predstavljanjem svih priredbi u hrvatskim medijima, upozna ne samo s poviješću i kulturom naše republike, već i s njenom sadašnjošću. Pridonijeli su i daljnjem razvoju hrvatsko-čeških odnosa, a ostvareni su i zahvaljujući značajnoj pomoći Odjela za manjinske i nevladine odnose Ministarstva vanjskih poslova Češke republike.

ČEŠKA KULTURA U ZEMLJI PARADOKSA

Tako je naslovljen članak Miroslava Petra objavljen 01.11.1994. u *Pizenjskom dnevniku*, novinama čitanim u cijeloj Zapadnoj Češkoj. U članku je riječ o Danima češke kulture održanim u Zagrebu prošloga listopada.

Iz uvodnih riječi članka vidljivo je, iako ne i sasvim jasno, zašto *zemlja paradoksa* i *promijenjene sudbine tisuća ljudi*, *nastavljanje sporova između nacionalista i liberala*, *loša gospodarska situacija pogoršana izdvajanjem gospodarstva sa Srbima okupiranih područja*, *grčevito*

nastojanje Vladinih djelatnika da dobiju vlastitu zvjezdicu na plavoj zastavi Europske zajednice i ostali aspekti, stvaraju kontrast sa svakidašnjim životom običnoga Hrvata, kojega je politika već pomalo umorila. Sasvim pak problematična jest novinaraova tvrdnja da *vjerojatno zbog toga raste zanimanje za teme, s kojima se, za nekoliko proteklih godina, nije bilo vremena, ni volje baviti se. Kultura, a u ovome slučaju i češka, očito pripada tim temama.* Slijedi zatim prikaz odvijanja Dana češke kulture od otvaranja izložbe Međaši u povijesti češke države *prve akcije tjednoga maratona, koja je zaokupila središnje zanimanje stručnjaka i javnosti izazvalo je predavanje prevoditelja i urednika Literarnih novina, Dušana Karpatskog, priznatog poznavatelja hrvatske književnosti.* Iako je pridjev "neviđeno" neprimjeren, jer je takvo zanimanje za kulturne manifestacije različita sadržaja u Zagrebu često viđeno, predavanje pod nazivom "Četiristotina godina djelovanja hrvatske književnosti u Češkoj" (ili, kaže Petr, koje se jednako moglo zvati: *Reprezentativna djela hrvatske književnosti u prijevodu Dušana Karpatskog*) doista je izazvalo opravdano zanimanje, posebno hrvatskih književnih krugova, ali i novinara svih medija. Dušan Karpatský, naime, niz je godina prisutan u hrvatskoj

kulturi svojim predanim radom na očuvanju tradicije kulturnih odnosa češkoga i hrvatskoga naroda. Uz Karpatskog, prvi je puta, službeno, kao književnica, Hrvatsku posjetila i Alexandra Berková, koja je na književnoj večeri ukratko predstavila suvremenu češku književnost *britkim izrazima predočavajući brige češkoga književnika koji se pokušava prehraniti kao slobodni umjetnik.* Berková je sama komentirala češke odnose riječima *Iz vlastita sam iskustva shvatila da književnost što je veća, to veća je mogućnost njezina marginaliziranja.*

Posebnu pozornost plzenjskog novinara privuklo je predstavljanje knjige Josefa Matuška "Česi u Hrvatskoj". Prof. Matuška u svojem članku predstavlja *hodačjom legendom češke manjine* a njegovu knjigu *najuspjelijom dokumentacijom povijesti Čeha koji već više od dva stoljeća žive na tlu Hrvatske* pa nastavlja *Prije no što je prof. Matušek dobio riječ, istupio je kratkim proslavom predsjednik Odbora za ljudska prava i prava etničkih i nacionalnih manjina pri Saboru Republike Hrvatske, Ljubomir Antić. (...) Sljedeći istup, sociologa prof. Miroslava Jleka iz zagrebačkog Filozofskog fakulteta, mogao bi se otisnuti zlatnim slovima u udžbenike demokratskog suživota različitih naroda: "Ako manjine, etničke, političke, vjerske, kulturne, nacionalne išta trebaju, onda je to tolerancija i solidarnost... Vjerojatno je nemoguće definirati totalnu toleranciju, ali je, nažalost, vrlo jednostavno definirati totalnu netoleranciju. Ona je naime sadržana u odbojnoj riječi etničko čišćenje ... Tko piše povijest? Narodi i nacionalne manjine, koji se ne stide svoje prošlosti te su je sposobni podvrgnuti kritičkoj analizi ..."* Sve to nalazi se u knjizi profesora Matuška, koja svjedoči o koegzistenciji manjine i jednoga naroda - Čeha i Hrvata, piše Miroslav Petr.

Posljednji odlomak njegova članka posvećen je i posljednjoj manifestaciji Dana češke kulture, koncertu praškog glazbenog sastava Karmina. *U ispunjenoj koncertnoj dvorani okupljaju se Česi, Hrvati, političari, intelektualci, umjetnici, mladež i ostali ljubitelji glazbe. (...) Na pozornicu izlazi predstavnik zagrebačke gradske Vlade, prof. Mladen Čutura i čita*

pohvalu predsjednika države Franje Tuđmana Savezu Čeha u Hrvatskoj i Češkoj Besedi. Predsjednik ocjenjuje

prošlu i sadašnju aktivnost društva, prijateljske veze s hrvatskim narodom i pomoć u ratu. Dolazi zatim trinaest mladih glazbenika.. Renesansna, barokna i novija narodna glazba iz Češke, u suvremenoj obradi voditelja sastava Miroslava Sekača, ubrzo je zagrijala gledatelje u dvorani. Zaključna serija narodnih pjesama iz jugozapadne Češke izazvala je daljnje salve pljeska (...) Dani češke kulture ostavili su dobar dojam. Štoviše, pomogli su i nama, Česima. Profesor Josip Bratulić, naime, misli da je uputno promotriti samoga sebe očima onoga drugoga. Ima nešto u tome zaključuje Miroslav Petr u "Plzenjskom dnevniku".

Manja Hribar

Miroslav Červenka (1932)

Symbolon

Pogledaj, kidam ovu pj esmu na dvoje polovice. Desnu ti dajem, se bi ostavljam lijevu.

Kiši u zoru, a to oj je put vodi prema kape li i još dalje a moj od ruba ja ruge do potoka.

Nakon godina, na hla dnoj raspucaloj zemlji na zatrovanoj livadi s onu stranu rijeke, nad našim glav ama različite zastave, mi ćemo se susresti, st rana jedva znana lica lijevi žlijeb i desni žlijeb poklopit će se, crtu po crtu kao lijes kraj lijesa na zaj edničkim kol ima

Preveo: Tonko Maroević
Prenosima iz novina MH Vijenac, br.24/94.

Mezniky v dějinách
Lz první akce videného maratónu se stala sídelním zájmu hlavních zúčastněných prostředků. Vernisáž putovní výstavy Mezniky v dějinách českého státu zaujala desítky lidí, kteří přišli na její zahájení. Samotná výstava je precizně připravena. V několika jazykových mutacích koluje v těchto dnech metropolitní výstavní expozicích země a v souvislosti s našim státním svátkem představovala v několika hlavních bodech významné události, které vytvářejí naši minulost i současnost.

Česká kultura v zemi paradoxů

Česká kultura v zemi paradoxů

Literární kořeny
Nevdanému zájmu odborníků i veřejnosti se těšila předcházející předklatka a redaktora Literárních novin Dušana Karpatského, který je uznávaným odborníkem a znalcem chorvatské literatury. Předklatka byla nazvana "40 let pušobnih chorvatske literature v Čechách", ale mohla by se stejně tak jmenovat "Reprezentativní díla chorvatské literatury v plzeňských dnech Karpatů". Není zřejmé vchlasného chorvatského spisovatele, který by se nestal předklatkem Karpatského předklatka tetského mistrovství.

Vzťah národnosti
Ještě než se dostal profesor Matušek ke slovu, vystoupil s krátkým projevem předseda Výboru za lidská

práva a práva etnických a jednoho národa - Čechů a Chorvatů.

Právě v onom týdnu si noviny "Zgustili" na tématu národnostního soudití. Při jednání chorvatského parlamentu došlo ke kontroverzi mezi poslancem za vládnoucí stranu HDZ a poslancem zastupujícím voliče Srbské národnostní strany. Předmetem sporu byla vysoká finanční částka, kterou Republika Chorvatsko poskytuje srbské národnostní menšině, a údajná násilná katolizace srbských dětí žijících v chorvatském prostředí. Vádná debata pokračovala později i v nedaleké vlně, kde poslanci obou politických skupení podpořili své argu-

menty. Literární magorie
Chvilce se soustředil českou literaturu při názve večera, ve které se poslouchá nemalé představitel Dušan Karpatský a spisovatelka Alexandra Berková. Karpatský zde dokonale chorvatštinou popsal svoji práci redaktora Literárních novin i zkušenosti s překladáním chorvatských autorů. Alexandra Berková bříknuo četinnou představila starost českého spisovatele, pokoušejiho se žít "na volné noze". "Vlastní zkušenosti jsem si uvědomila, že čím vyšší literatura, tím větší zálehu." komentovala české poměry Alexandra Berková. Přednesem urvku z její knihy "Magorie, aneb Příběh velké české" nadechl všechny přítomné berce zábrěbského divadla Zvonko Novosel. "To bylo tak krásný, že jsem to takhle vyborne přednesl ještě nikdy nebyla," komentovali způsobem sobě vlastním Novoselův výkon autorů.

Boutiflívý koncert
Přiblížil se vrchol celého týdne české kultury. Ve zela zaplněném koncertním sále se scházeli zástupci Čechů, Chorvatů, politiků, in-

koncert pražského souboru Karmina. Na podíum vystupuje zlíbečský radní prof. Mladen Čutura a čte postkovaní prezidenta štádu Franjo Tuđmana Svezu Čechů v Chorvatsku a České besedi. Prezident oceňuje minulou a současnou činnost krajanských spolků, přátelské vazby na chorvatský národ a nezávislou pomoc v probíhající válce. Přichází tihnat mladých muzikantů. Renesansní, barokní a novovějí lidové písně z Čech v moderních úpravách vedoucího souboru Miroslava Sekaše rychle rozpálili diváky v sále. Lz po třetí sbývájí (Vandrování hude) bouli po slucháči, jakoby to byla skladba poslední. Závěrečná serie lidových písní z jihozápadních Čech vyvolala další salvy potlesku.

Divák odchází spokojený. Soudě podle ohlasů ve sdělovacích prostředcích i mezi veřejností, zanechal Dny české kultury dobrý dojem. A nave pomohli i nam, Čechům. Profesor Josip Bratulić se totiž domnívá, že je prospěšné se na sebe někdy podívat očima toho druhého. Něco na tom bude.

MIROSLAV PETR, Záhřeb

SYNTAGMA MUSICUM

U sklopu programa "Dani češke kulture" s uspjehom je nastupio i zagrebački ansambl za ranu glazbu "Syntagma musicum". Osnovan još 1969. godine, ansambl je godinama, svojim koncertnim nastupima, pridonosio oživljavanju starijih glazbenih epoha u nas. Prisjetimo se, ta nam je vrsta glazbe dugo vremena bila dostupna tek sa inozemnih snimki. Posebnost je, pak, ovoga ansambla da glazbu izvodi na karakterističnim instrumentima pojedinih glazbenih razdoblja i to na vjernim kopijama originalnih instrumenata, sa svim njihovim karakteristikama, uključujući i nedostatke. Na svom repertoaru ansambl njeguje skladbe duhovnog i svjetovnog karaktera: vokalne, instrumentalne ili pak vokalnoinstrumentalne. Kao pisani trag svoga djelovanja ansambl je 1990. godine snimio longplay ploču i kazetu.

"Glavne glazbene epohe koje su dale obilježje ranim skladbama jesu rani i kasni srednji vijek, renesansa i rani barok. Gledajući po stoljećima, one bi se najvećim dijelom smjestile u okvire od 12. do početka 17. stoljeća, točnije do 1650. godine, koja se uzima kao prijelomna u prijelazu iz ranog baroka u pravi barok." - rekao nam je voditelj ansambla dr. Boris Blašković, te nastavio - "Razdoblje renesanse bilo je posebno bogato i plodonosno, kako po kvaliteti tako i po raznim novim formama koje je donijelo. Od zemalja tu se posebno ističu Italija, Njemačka, Nizozemska, Francuska i Španjolska. No, tijekom svoga cjelokupnoga djelovanja, posebnu smo pozornost posvetili oživljavanju hrvatske glazbene baštine toga vremena, kao i pronalaženju još neotkrivenih skladbi na hrvatskome tlu. Među hrvatskim skladateljima posebno se ističu Andrija Motovunjanin, Franjo Bosanac (Franciscus Bosinensis), Vinko Jelić i Ivan Lukačić."

Pridodajmo, ovaj smo ansambl upoznali u sastavu: Davorin Kuhar, Tibor Kutí, Marijana Samuda, Alojzije Seder, Želimir Puškarić, Martina Matić, Boris Blašković i Mladen Klepo, a ti vrsni glazbenici su nam u razgovoru izrekli i želju da repertoar dopune i češkom ranom glazbom.

IZ ŽIVOTA ČEŠKE MANJINE

POMOĆ BESEDAMA

Poglavarstvo općine Hercegovac izdvojilo je 10.000 kuna pomoći za rekonstrukciju češkog doma u tome mjestu, jednog od najvećih u Hrvatskoj.

Istodobno je Poglavarstvo grada Daruvara izdvojilo 200.000 kuna za rekonstrukciju češkog doma u Daruvaru, te značajna sredstva za rekonstrukciju doma u Ludevitinom selu - Lipovcu. Uovoljeno je u cijelosti i zamolbi uredništva nakladništva "Jednota" za sufinanciranje nekoliko posebnih izdanja tjednika, češkog dječjeg mjesečnika i Češkog narodnog kalendara.

ČEŠKI NARODNI KALENDAR

Potkraj prosinca iz tiska je izašao novi Češki narodni kalendar za 1995. godinu. To je jedno od najpopularnijih izdanja nakladništva daruvarske Jednote koje neprekidno izlazi od godine 1953. I novi kalendar je ispunjen pretežno prozom i poezijom manjinskih autora.

BOGATA KAZALIŠNA SEZONA

Dramski amaterizam je jedna od najprivlačnijih sastavnica djelovanja društava češke manjine u Hrvatskoj. Tijekom ove zime i prvih proljetnih dana čak u osam mjesta se pripremaju kazališne predstave, a u Daruvaru se očekuje nastup čak triju skupina.

Zanimljiv je projekt gđe. Vladke Daněk-Peić, nazvan Žena u ritmu stoljeća, koji obuhvaća ciklus od sedam scenskih prikaza, koji će se pojedinačno ili skupno izvesti čak u devet mjesta. Početkom veljače s dramskim skupinama radit će češki režiser na seminaru o dramaturgiji i režiji.

DVA NATJEČAJA

Dětský koutek (Dječji kutić), mjesečnik za djecu i mladež na češkom jeziku, koji već šezdeset godina izlazi u Daruvaru, raspisao je natječaj za priču ili pjesmu na češkom jeziku. Radove prima uredništvo *Jednote* u Daruvaru do 15. veljače 1995. godine. Školski savjet Saveza Čeha u Hrvatskoj pozvao je glazbenike iz redova manjine da do kraja veljače dostave svoje nove autorske radove na smotru pjesme Končanica 95.

SEMINAR ZA UČITELJE

Šezdesetak učitelja iz škola s nastavom na češkom jeziku i onih u kojima se fakultativno uči češki jezik i kultura sudjelovalo je na seminaru u Daruvaru. Razgovarali su o problematici nastave te saslušali predavanja o kadrovskim pitanjima i usavršavanju učitelja, o prijedlogu zakona o osnovnim školama u Hrvatskoj, o promjenama u češkom pravopisu, te o planovima rada Saveza Čeha u ovoj godini.

NOVI USPJEH RADIO-AMATERA

U prošlom broju "Susreta" pisali smo o velikom uspjehu radioamatera kluba "Jan Hus" pri češkoj školi u Daruvaru na jednom velikom međunarodnom natjecanju. Sada saznajemo da su daruvarski radio-amateri osvojili prvo mjesto u generalnom plasmanu i na međunarodnom natjecanju "Hrvatski ljetni kup". I tu je konkurencija bila jaka, jer su u natjecanju, osim hrvatskih, slovenskih i mađarskih klubova, sudjelovali i oni iz Češke, Italije, Bosne i Hercegovine, Rumunjske, Bugarske, Ukrajine i Rusije.

IZ ČEŠKOG TISKA

Odabrao i priredio Božidar Grubišić

DONACIJA HAVEL - KOVAČ

Početkom sljedeće godine početak će se radom upravni odbor donacije koju su zajednički osnovali češki predsjednik Václav Havel i slovački predsjednik Michal Kovač. Cilj donacije je razvoj češko-slovačkih odnosa, prvenstveno na području visokoškolskog obrazovanja. Sredstva za te svrhe prikupljat će se iz priloga i darova, dotacija, subvencija i javnih sabirnih akcija.

VIŠAK U DRŽAVNOM PRORAČUNU

Državni proračun Češke republike za 1994. godinu zaključen je s viškom od 11,2 milijarde kruna, izjavio je predsjednik vlade Václav Klaus. Prihodi državnog proračuna iznosili su 389,5 milijardi kruna, što je 7,7 milijardi više od predviđenih, a rashodi 378,3 milijarde kruna ili 3,5 milijarde manje nego što je predviđao proračun koji je odobrio parlament.

Pane Růžička, žádná kouřeni, káva ani alkohol a hlavně žádná spekulace na burze! Kresba pro RT - J. Dostál

I ŽELJEZNIČKI PRIJEVOZ SKUPLJI

Od 1. travnja i prijevoz željeznicom će u Češkoj republici poskupjeti i to čak za oko 60%, iako je i do sada prijevoz vlakom bio u toj zemlji mnogo skuplji od autobusnog. Međutim, novi tarifni sustav uvodi niz popusta za djecu, mladež i zaposlene.

STATISTIČKE BROJKE

I Češka bilježi demografski pad. U prvih devet mjeseci 1994. godine rodilo se ukupno 83.600 djece, a umrlo je 87.700 građana. Natalitet je tako dostigao najnižu razinu u razdoblju od prvog svjetskog rata. Osim toga, zabilježen je manji broj vjenčanja, dok broj razvoda raste. Na kraju trećeg kvartala 1994. u Češkoj je tražilo posao ukupno 160.000 ljudi, od čega 105.000 radnika, 35.000 invalida i 20.000 studenata. Broj evidentiranih nezaposlenih bio je u usporedbi s istim razdobljem godine 1993. manji za oko 15.000.

USPJEH ČEŠKOG FILMA

Film Akumulator I češkog režisera Jana Svěráka uspješno je prikazan na međunarodnom festivalu SF filmova FANTASTICA u francuskom gradu Gerardmer. Dodijeljena mu je nagrada kritike i izvanredno priznanje stručnog žirija.

DVA FILMSKA FESTIVALA

U Češkoj će ove godine biti čak dva međunarodna filmska festivala - u Karlovým Varyma od 20. lipnja do 8. srpnja, te festival Zlatni golem od 9. do 17. lipnja u praškoj Palači kulture. Javnost time nije previše oduševljena i čuju se mišljenja, kako Prag ispoljava jaku tendenciju da među svoje zidine koncentrira čitav reprezentativni život češke države. Navodi se da bi Pragu bile dovoljne mnoge akcije koje već provodi, kao što su glazbeni festival Praško proljeće, televizijski Zlatni Prag i druge.

NOVI RJEČNIK

Češko-makedonski i makedonsko-češki rječnik izdalo je Masarykovo sveučilište u Brnu. Autori su prof. Ivan Dorovský s Filozofskog fakulteta u Brnu i prof. Dragi Stefanija s Ljubljanskog sveučilišta. Češko-makedonski dio sadrži 8.000 riječi i rečeničkih sklopova, dok makedonsko-češki dio rječnika ima 5.000 riječi i frekventni rječnik suvremene makedonske publicistike.

ZA LJUBITELJE PIVA

Naslov Pivo godine i Zlatni pečat časopisa Pivski kurir osvojilo je prošle godine, već po treći put, pivo Radegast iz Ostrave, jačine 12 stupnjeva. Na drugom mjestu je Budvar iz Budějovica iste jačine a na trećem Gambrius iz plzeškoga Prazdroja od 10 stupnjeva. Polovicu od dvadeset vrsti piva koje su dobile najviše ocjene, ovaj put čine desetpostotna, što se objašnjava time, što je dvanaestpostotnim značajno povećana cijena. U skupinu najboljih desetak uvršteni su Gambrius, Kozel (jarac) iz Velkých Popovica kod Praga, Holešovice, Staropramen i Herold. Od tamnih piva je i ovaj put na prvom mjestu praški Měšťan od 11 stupnjeva. Za ljubitelje piva još jedna zadovoljština. Prema rezultatima ispitivanja u Istraživačkom institutu pivarsko-sladarskom u Pragu, novo četrnaestpostotno pivo Premium iz pivovare Jarošov u Uherskom Brodu umjereno konzumirano pozitivno djeluje protiv stresa i smanjuje opasnost od infarkta.

ČESI I VJERA

Prema rezultatima ispitivanja američkog kršćanskog istraživačkog centra MARC, koje je objavila informativna agencija Češke biskupske konferencije, 49 posto žitelja Češke republike ne pripada niti jednoj konfesiji. Prema istom izvoru, u češkim zemljama je 33 posto vjernika i 14 posto uvjerenih ateista. U Slovačkoj je odnos vjernika i ateista 54:11.

POSLANICI, NOVINE, NOVINARI

Dugo je među građanstvom živjela predodžba da su novine zrcalo javnoga mnijenja. No, već za vrijeme k. u k. monarhije se pokazalo da ga više stvaraju nego što odražavaju. Tako se 1909. godine pojavio u češkoj priručnik u kojem se kandidatima za poslaničke fotelje, među ostalim, preporučivalo da budu sa sedmom silom u dobrim odnosima. Savjeti kako njezine snage iskoristiti za vlastiti interes, ako već nemate vlastite novine, prikladni su i danas. Dakako, neke staromodne običaje treba osuvremeniti, npr. pivo zamijeniti nečim skupljim. Nedostaju i neke metode koje u kasnom feudalizmu još nisu bile poznate, npr. prodaja i kupovina novina i s novinarima, fizički napadaji ili čak likvidacija novinara itd.

* * *

S novinarima budi u dobrim odnosima, idi s njima redovito na pivo i plaćaj im. Neće ti za to biti nezahvalni.

* * *

Intervju se radi ovako: Pozoveš dva novinara i dobro ih pogostiš. Umjesto tebe jedan od njih će postavljati drugome svakojaka pitanja. Drugi će pisati odgovore na ta pitanja i uvrstiti ih u novine. Sutra ćeš se i sam iznenaditi kako si jučer bio pametan.

* * *

Kada bi se desilo da te neke novine ocajniju, pomisli: Samo kad se o meni govori.

* * *

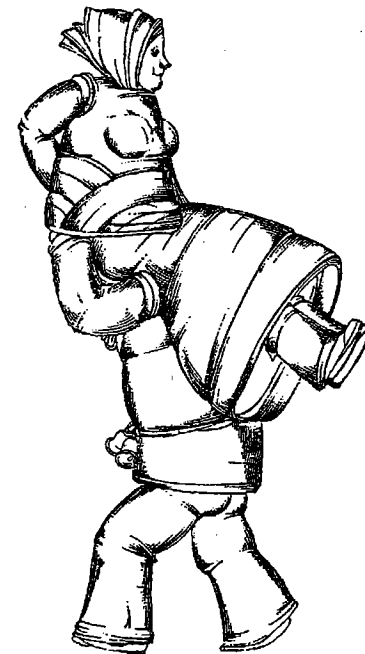
Budi izdavač novina samo toliko dugo dok ih sam trebaš. Kada ispune svoju zadaću, koži da su se priključile nekim drugim novinama. Neće ih biti šteta. Inače ih imamo kao pljeve.

* * *

Boj se čitatelja samo jednih novina.

* * *

Novine su sada toliko moćne da mnogi ljudi misle samo onako, kako u njima piše, i žele samo ono, što žele novine.

IVICA ANTOLČIĆ

Uvaženi hrvatski slikar, kipar, medaljer i grafičar, g. Ivica Antolčić, dobitnik niza vrijednih priznanja i nagrada, čijom smo dobrotom u prošlom broju "Susreta" ostvarili aktualnu i skladnu naslovnu stranicu na kojoj smo objavili božićnu i novogodišnju čestitku cjelokupnome našem članstvu i prijateljima, već je od samoga početka ove godine u punom zamahu svojih aktivnosti. Krajem siječnja otvorena je izložba njegovih crteža i grafika u Galeriji "Sveta Hrvatska", Privredne banke Zagreb d.d. na Preradovićevom trgu, pod nazivom "Pokladne igre". Izloženo je četrdesetak djela nastalih u nekoliko posljednjih godina, a neka čak i početkom ove. Izložba je otvorena tijekom cijele veljače i vrijedno ju je razgledati. Iz razgovora s g. Antolčićem saznali smo da upravo dovršava ilustracije za knjigu Jagode Truhelka "Zlatni danci", koja uskoro izlazi u Biblioteci Stribor, nakladničke kuće Znanje iz Zagreba. Kako je ovaj vrsni ilustrator knjiga za djecu dobro poznat i omiljen među čitalačkom publikom, vjerujemo da će i ovom knjigom nastaviti nizanje uspjeha.

IZ HRVATSKOG TISKA

Odabrala i priredila Vlatka Banek

PRVIH DESET BANAKA

U dodatku Poslovni svijet, Večernji list od 28.09.1994. donosi vijest o prvih 10 banaka sa liste 100 centralnoeuropskih banaka (31.12.93.), što zbog zanimljivosti prenosimo.

1. Bank Handlowy w Warszawie, Varšava, Poljska
2. Bulgarian Foreign Trade Bank, Sofija, Bugarska
3. Privredna banka Zagreb, Zagreb, Hrvatska
4. Komerčni banka, Prag, Češka
5. Československá obchodní banka, Prag, Češka
6. Česká Spořitelna, Prag, Češka
7. Powszechna Kasa Oszczędności BP, Varšava, Poljska
8. Všeobecná úverová banka, Bratislava, Slovačka
9. Zagrebačka banka, Zagreb, Hrvatska
10. Konsolidacíni Banka Praha, Prag, Češka

(Izvor: The Banker, rujan 1994)

Države koje se nalaze na listi 100 banaka: Baltičke države (11), Bugarska (14), Češka (14), Hrvatska (3), Mađarska (19), Makedonija (1), Poljska (17), Rumunjska (6), Slovačka (12), Slovenija (3)

BRUTO NACIONALNI PROIZVOD

U prilogu Poslovni svijet, Večernji list od 26.10.1994. donosi odgovor Vlade zastupniku Vladimiru Bebiću "Hrvatska nije najskuplja na svijetu" i donosi tablicu odnosa veličina državnog proračuna i bruto nacionalnog proizvoda (GDP) a prema izvješću MMF-a, u postocima iz koje prenosimo nama zanimljive podatke:

Rbr. zemlja 1991 1992 1993 Plan 1994

1. Hrvatska	15,0	20,4	20,3	26,8
8. Slovačka	-	50,7	48,0	50,7
9. Češka	-	47,4	49,8	48,3

To je prikaz koliko se GDP-a pretilo u državnu blagajnu, a to u Hrvatsko znači u 1993.g. 20,3%, Slovačkoj 50,7% i Češkoj 47,4%.

SVJETSKA TRŽIŠTA BUDUĆNOSTI

U glasilu Hrvatske gospodarske komore, Hrvatsko gospodarstvo, br. 64/94, Marijan Majstorović daje osvrt na njemačku studiju asw/MTP-Expertstudie iz 1994.g., koja među najvažnijim istočnoeuropskim tržištima budućnosti navodi: Češku, Mađarsku, Poljsku i Rusiju. Nijemci prednost daju prvim trima, prvenstveno zbog njihove zemljopisne blizine, a za sve četiri uočavaju njihove ljudske potencijale, poželjne kao potrošače i kupce stranih proizvoda. Rusija, nešto udaljenija, područje je velikih zaliha najrazličitijih sirovina, ali zbog nesređenih političkih i gospodarskih odnosa, izraženog utjecaja ruske mafije, teške borbe s hiperinflacijom itd., nešto su veće zapreke za znatnija strana ulaganja. Tržišta za "prekosutra" su: Bugarska, Rumunjska, Litva, Estonija i Latvija.

Tablica:
VAŽNOST POJEDINIH SVJETSKIH TRŽIŠTA U DOGLEDNOJ BUDUĆNOSTI

Država	Postotak
Kina	82
Češka	55
Mađarska	53
Poljska	50
Rusija	45
Meksiko	38
SAD	35
Indonezija	33
Brazil	32
Indija	30
Argentina	22
Japan	20
Vijetnam	14
Južnoafrička Republika	11
Australija	9
Iran	4

Izvor: asw/MTP-Expertstudie 1994.

POSTKOMUNISTIČKI MILIJUNAŠI

Časopis *Banka* br. 10/94 u članku pod naslovom "Dobrodošli u klub milijunaša" prenosi pisanje *Economista* o novim bogatašima u bivšim socijalističkim zemljama.

Economist, ugledni britanski časopis smatra da bi neke čudesne karijere mogle brzo završiti u lisicama, a u članku opisuje vrtooglave uspjehe nekih poduzetnika iz Češke, Slovačke, Mađarske, Ukrajine i Poljske. Razumljivo, ovdje se ograničavamo samo na Češku.

Fidells Schlee, bivši privredni pravnik i pisac, vlasnik novina (dva dnevnika, tjedni televizijski vodič i satirični magazin) povećao je lani prihod od novina za basnoslovnih 628 posto. Njegov praški dnevnik *Večerní Praha* tiska se u nakladi od 160.000 primjeraka. Schlee se kao novi milijunaš ne osjeća baš najugodnije, pa sam kaže "Česi se ne ponose svojim bogatašima. Mnogi mi žele nauditi jer mi zavide na bogatstvu. Prijateljstvo je sad nemoguće, svi me proučavaju i prebrojavaju moj novac. A ja sam samo počelav grešan debeljko." Iako popuši tri kutije cigareta i popije 15 kava dnevno, ipak nađe vremena za trkače konje koje uzgaja, voli i svoje automobile, balon na vrući zrak, dva tigra u zološkom vrtu i rolls royce kupljen od Micka Jaggera. Ponosan je na svoje novine, jer uživa u tome da su čitane, ali i izjavljuje da je pas Karel njegov poslovni savjetnik "ja govorim, on sluša. Čak i ako sve izgubim i dođem kući gol, on će mahnuti repom kad me ugleda. On nikad nije prijetvoran."

Martin Kratochvíl, češki jazz-glazbenik, počeo je proizvoditi ploče uoči "baršunaste revolucije". Kad je ona nastupila, s partnerima je ostvario pravi hit snimkom na kojoj je Václav Havel čitao jednu od svojih drama. Ploča je prodana u 300.000 primjeraka. "Bio je to sjajan početak. Mislili smo da će nam vječno cvjetati ruže. Izdavali smo ploče kao ljudi i tržište se zasitilo. Nismo ih mogli prodati. Bilo nam je drago kad su nam provalili u skladište i ukrali sve preostale zalihe.", kaže Kratochvíl. Njegova tvrtka *Bonton* proširila se na film, radio i televiziju. "Doslovno

smo eksplodirali. Promet je rastao do neba i mi nismo znali što da radimo. Bilo je nezamislivo, izvan naših sposobnosti. Nije nam bilo jasno što se zapravo događa s novcem". Napravljena je holdinška kompanija kako bi se izbjegao slom. Da Česi ne gledaju blagonaklono na svoje milijunaše, potvrdila je i anketa praškog lista *Respekt* po kojoj čak 80 posto Čeha vjeruje da su se milijunaši obogatili na nepošten način.

Economics se pita jesu li uzroci nepopularnosti milijunaša u srednjoj i istočnoj Evropi u zaostalosti ideja o jednakosti ili nepodopštinama i malverzacijama samih milijunaša. S druge strane, nepoznavanje pravila slobodne privrede iste te milijunaše dovodi do plesa na ivici bankrota, pa je još prerano reći koje će zvijezde u novoj konstelaciji milijunaša i dalje sjati, a koje će nužno pasti.

EVROPSKA INTEGRACIJA PO KLAUSU

U časopisu *Banka* br. 10/94., pod naslovom "Dosad je bilo dobro" prenose se ocjene češkoga premijera Václava Klause objavljene u *Economistu*. Zahvaljujući velikim povijesnim događajima "baršunaste revolucije" Europa je u cjelini postala slobodnija, demokratskija, otvorenija, integriranija, ujedinjenija, manje ideološka i pragmatičnija nego ikada otkako se pamti. Osnovni cilj i izazov reformi u zemljama srednje i istočne Evrope je "privatizirati, deregulirati i liberalizirati, a pritom zadržati odgovarajući stupanj makroekonomske stabilnosti". S druge strane, nužna je reforma i u zapadnim zemljama gdje se budžetski deficit povećavaju do krajnjih granica, gdje je previše protekcionizma i birokracije. Na kraju, cilj svima treba biti evropska integracija, a ne unifikacija. Pod integracijom razumijeva uklanjanje zapreka kretanju ljudi, ideja, roba, usluga, radne snage i kapitala, dok unifikacija predstavlja strukturu i organizaciju ljudskoga društva i stvaranje Europljana kao novog soja liti *homo europeusa* što je Europljanima teže prihvatljiv ideal.

OBAVIJESTI O ČLANSTVU

UMRLI ČLANOVI

Nažalost, u kratkom vremenskom razdoblju izgubili smo tri naša člana:

Vlastu Gmazel (prosinac 1994.),
Franju Paulika (siječanj 1995.) i
prof. dr. Zoru Štajduhar - Carić
(siječanj 1995.)

Počivali u miru !

NOVI ČLANOVI

Iz Zagreba

Ivica Antolčić, slikar i kipar
Dušan Borský, dipl.ing.
Vlado Gotovac, književnik
Alen Matušek, muzikolog
Stjepan Obad, direktor
Daniel Stepinac, dipl.oec.
Željko Valentić, prof., novinar
Branko Vojnović, dipl.ing.
Miroslav Vostřel, umirovljenik
Petar Vukelić, službenik
Tomislav Vukelić, dipl.pravnik
Ozren Žunec, sveuč.prof.

Iz Daruvara

Josip Matušek, prof.

POZIV

Pozivamo sve članove društva da svojim priložima sudjeluju u ostvarivanju glasila *Susreti*.
Uredništvo

OBAVIJEST O ČLANARINI

Prema odluci Predsjedništva članarina za 1995. godinu iznosi 24 kune.

Učenici, studenti, umirovljenici i nezaposleni uživaju popust od 50%, te za njih godišnja članarina iznosi 12 kuna.

Pristupnina je i nadalje 1 kunu.

Trošak izdavanja članske iskaznice (folija) je 2 kune.

Uplate članarine se primaju u prostorijama društva utorkom
ili
na žiro račun društva

30102 - 678 - 83840

Društvo prima i dobrovoljne priloge.
Molimo da to naznačite na priloženoj uplatnici.

ŠALJIVI KUTIĆ

- *Što će biti Vaš sin kad napokon završi studij?* - pita Marija susjedu.
- *Postariji čovjek!* - odgovori susjeda.

Izdavač:

Hrvatsko-češko društvo,
Sekcija za informiranje
Zagreb, Dolac 1/II

Uredili: Vlatka Banek i Božidar Grubišić
Priprema i grafička obrada: Vlatka Banek

SUSRETI su interno glasilo i dostavljaju se članovima besplatno